

Russeskonnert lastet med mel i Hammerfest

Mowinckel allerede i 1916, to år etter at det første kommisjonslager var etablert, hadde et slikt i denne lille byen.

Trondheim hadde fra gammelt av store interesser på Nord-Norge. Noen trøndere etablerte seg permanent der oppe – «uteliggere» ble de kalt. Men i utgangspunktet hadde Bergen overtaket i fiskehandelen og dermed i nordlandshandelen generelt. Det var meteorologiske grunner for det. Vindforholdene gjorde det raskere å seile fiskelastene til Bergen enn å krysse innover den lange Trondheimsfjorden. Men så kom dampskipene. Trondheim fikk «en ny geografisk beliggenhet» som historikeren Knut Mykland skriver i «Trondheim bys historie». Bergen fikk økt konkurranse; Trondheim var i fremgang. I perioden 1866/67–1874/75 økte importen til Trondheim med 100%, mot Bergen 79%. Utviklingen i Trondheim var lik den i Bergen, handelshusene spesialiserte seg

og ble grossister. Det kjente grossistfirmaet R. Kjeldsberg ble startet i 1856. De trønderske grossistene hadde et betydelig bedre nærmarked i landbruksbygdene i Trøndelag, Nord-Østerdal og også i svenske Jemtland enn hva bergenserne hadde i fjordbygdene på Vestlandet. Etter at dampskipene kom forsøkte trønderne også å tilrive seg rollen som formidler av varestrømmen nordover. De sendte ut sine første handelsreisende i 1860-årene.

De to byene kjempet gjennom hele andre halvdel av 1800-årene om posisjonen som Norges nest største importør av kolonialvarer etter Christiania. Bergen var i det store og hele en større sukkerimportør enn Trondheim, i sirup var Bergen den ledende, mens Trondheim var en større kaffeimportør helt frem til 1900. Da gikk Bergen forbi.

Det virker imidlertid som det var en bedre stødighet i den bergenske engroshandelen enn i den trønderske. Trondheim ble rammet